

66 § Förnyande av värmeanläggningen i Östersundom kyrka samt den därav föranledda väsentliga förändringen av kyrkobyggnaden

Beslutsförslag

Kyrkofullmäktige

1. godkänner den väsentliga förändring av kyrkobyggnaden som förnyandet av värmeanläggningen i Östersundom kyrka innebär
2. underställer beslutet domkapitlet för förordande och därefter kyrkostyrelsen för fastställelse.

Beslut

Beslutsförslaget godkändes.

Beslutshistoria

GKR 20.5.2021, 170 §

Beslutsförslag

Samfällighetens direktör

Kyrkorådet föreslår att kyrkofullmäktige

1. godkänner den väsentliga förändring av kyrkobyggnaden som förnyandet av värmeanläggningen i Östersundom kyrka innebär
2. underställer beslutet domkapitlet för förordande och därefter kyrkostyrelsen för fastställelse.

Beslut

Enligt förslaget

Redogörelse

Östersundom kyrka övergick i samfällighetens ägo då Helsingfors 2009 annekterade delar av Sibbo. I dag är Östersundom kyrka som uppfördes 1754, den äldsta kyrkan i Helsingfors. Verksamheten i kyrkan sköts av Mikaelin seurakunta och Matteus församling. Helsingfors samfällighet sköter begravningsplatsen.

Östersundom kyrka och begravningsplatsen utgör ett nationellt betydelsefullt kulturarv. Den stämningsfulla kyrkan är skyddad och är populär som vigselkyrka.

Kyrkans historia

I närheten av Östersundom gård uppfördes ett första bönehus (kapell) redan i slutet av 1600 –talet. Bönehuset omnämns första gången 1690. Bönehuset förstördes under stora- och lilla ofreden före medlet av 1700-talet. På bönehusets plats började man 1753 uppföra den nuvarande kyrkan, som invigdes i november 1754.

Kyrkan är en tornförsedd långkyrka och kyrkorummet är format som en långsträckt oktagon. Väggarna är låga och taket högt. Kyrkan vars golvyta är ca 200 m² omges av en muromgärdad begravningsplats

Kyrkan grundrenoverades år 1895 då också klockstapeln byggdes på nytt och fasadfärgen ändrades från rödmylla till gråskiftande.

Under 1900 –talet fortsatte man att renovera och inreda kyrkan. Från 1910-talet till 1960-talet fungerade två kaminer som kyrkans värmekälla. Kaminerna var placerade i mitten av kyrksalen. Sedan 1960-talet har kyrkan haft ett brännolja-baserat luftvärmesystem. Varm luft leds in i kyrksalen uppifrån, via stora spjälverk på läktaren. Sakristian värmdes tidigare med en kakelugn och numera med ett elbatteri. Vapenhuset saknar värme. 1954 målades kyrkan på församlingsmedlemmarnas begäran gul. Kyrkan anslöts på 1940-talet till elnätet och fick sin nuvarande orgel 1969. Det traditionella spåntaket tjärades år 2000. Kyrkan har en 6-stämmig orgel från år 1968.

Plan

Planen omfattar värmeanläggningen i Östersundom kyrka samt förnyandet av energikällan. Projektet hänför sig till kyrkostyrelsens målsättning att uppnå kolneutralitet, men också på brister i den nuvarande cirkulationsluftbaserade värmeanläggningen.

Förslaget är att kyrkans värmekälla ändras till jordvärme. Man räknar med att det behövs minst fyra geotermiska brunnar. Samtliga värmebrunnar ska borraras på parkeringsplatsen utanför kyrkogårdsmurarna. Från värmebrunnarna leds värmen till det nuvarande pannrummet på kyrkans norra sida och värmeväxlaren placeras i samma utrymme från vilket den nuvarande oljecisternen avlägsnas.

I själva kyrkan ska värmen enligt planerna fördelas via vattenburna radiatorer. Redan i planeringsskedet fördes förhandlingar med museiverket gällande placeringen av radiatorerna, deras antal, storlek och färg. Radiatorerna av specialmodell placeras under kyrkbänkarna så att de inte syns och fästs endast vid bänkarnas ben. För att radiatorerna inte ska synas ska de ha samma grå färg som bänkgavlarna. Färgen togs i bruk då kyrkans inventarier renoverades 2004.

Under bänkarna på läktarna placeras specialradiatorer på samma sätt som i kyrksalen. Luftvärmesystemets fläktar som finns i läktarskranket och kanalerna som begränsar användningen av läktaren avlägsnas och läktarskranket återges dess ursprungliga form.

Fastän dörrarna till kyrkans vapenhus ofta står öppna föreslås att detta utrymme som tidigare inte uppvärmts nu förses med radiatorer. På så

sätt minskar risken för att vattenledningarna i WC- och förrådsrummet/brudkammaren fryser vintertid. Samtidigt blir dessa utrymmen mer användarvänliga. Alla dessa utrymmen ska enligt planen förses med radiatorer för vattenburen värme.

Med jordvärme och vattenburna radiatorer uppnås en angenäm och jämn temperatur i kyrkan. Anläggningens livslängd är lång och driftskostnaderna fördelaktiga. Kostnaderna för denna investering uppgår enligt nuvarande uppgifter till ca 300 000 €, moms 24%. För projektet ansöktes om kolneutralitetsbidrag av kyrkostyrelsen, som beviljade ett understöd om 20 000 €.

Museiverkets utlåtande

Samfälligheten har begärt och fått ett utlåtande av Museiverket den 31.3.2021 gällande förnyandet av värmeanläggningen i Östersundom kyrka.

Museiverket förordar planen och anser att åtgärden är väl motiverad. I sitt utlåtande konstaterar museiverket dessutom, att även om den nya värmeanläggningen genomförs på ett möjligast osynligt vis så utgör den ändå en i kyrkolagen avsedd väsentlig förändring av kyrkobyggnaden.

Vidare ska vid schackningen den historiska byamiljön beaktas och arbetet ska därför utföras under uppsikt av arkeologer. Övervakningens omfattning kan leda till att kostnaderna blir högre än väntat.

Bilagor

- 30 Museoviraston lausunto, Östersundomin kirkko, Kappelintie 65, lämmitysjärjestelmän uusiminen
- 31 Lausunto Östersundomin kirkko

